

Гумэкъыгъохэр шъхъэихыгъэу

Адыгэим щыпсэухэрэм АР-м и Лышъхъэ занкэу зызыфагъазэм юфыгъоу къаётгъэхэм язэхэфын Къумпыл Мурат ыуж ит. Ащ къыдыхэлъытагъэу Мыекъопэ ыкли Теуцожь районхэм тыгъуасэ ашылагъ, гумэкъыгъоу цыфхэр зэуалтэхэрэм атегушыагъэх.

Пстэуми апэу псэуплэу Табачнэм гурит еджаплэу дэтыр республикэм и Лышъхъэ къиплыхъагъ. Ар 1961-рэ ильесим ашыагъагъ. Джырэ уахътэ мыш кэлэеджэкъо 262-рэ Ѣеджэ, спортым зызыфагъэсэcht зап хэтэп. Гурит еджеплакъэм ишын юфыгъо шъхъаагъ къызэрэуцурэр нафа афхъугъ. Мыш гъэцкэлжэхэр шэкъох, ауажирэ шапхъэхэм адиштэу гъэпсыгъэним пэчыжь.

Урамхэр къызэрэргээнэфыхэрэм зэрэрымыразэхэр, лъэсъогухэр зэрэмыэхэр, псэуплэхэу Табачнэмрэ Краснооктябрьскэмрэ зэрилхэу асфальт гъогу ашынэу зэрэфаехэр республикэм и Лышъхъэ шхъэихыгъэу къыфалотагъ. Адыгэим псэолъешынымкэ, транспортымкэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкли гъогу хъызмэтымкэ иминистрэу Валерий Картамышевым къэзэрэуцургъэхэр зэрэгчигъэзогъажэхэмкэ, мыгъэ урамхэр къагъенэфынным ыкли лъэсъогухэр ашынным япхыгъэ юфыгъохэр зэшшуахъщых. Джаш фэдэу общественэ транспортыр къызшыуцщут чыпли 7 тапэкэ зэршыщтыр зэхахъэм къыщаагъ.

Краснооктябрьскэмрэ Табачнэмрэ азыфагу километриту хъуре гъогоу ильым асфальт зытыральхъэкэ, «Іэплигъу пынкээр» Табачнэм нахь пынкэу нээс зэрэхъущутыр къыхагъэшыгъ. Ащ изэхэфын зэрифэшьашэу юф дашэнэу Къумпыл Мурат къулукъухэм унашьо афишигъыгъ.

Спортым зызыфагъэсэчтыр, кэлэцкылхэр зыцьджехүгүчэр посэуплэм дэтынхэм иофиагъу зэхахъэм къышаатыгъ. Ахэр зычыплем щыгъэпсыгъэхэмэ ишүагъэ къэктонеу зэрильтигэрээ Къумпыл Мурат къыуагъ.

— **Джэгуплэхэр зэготхэу, ахэм чыгхэр къягъэтэйсэкыгъэхэу, тэтийсхъялхэр щитхэу, постэури зэрифэшьашэу къэнэфэу гъээсигъэ зыхъукъ, цыфхэмкэ чыплэр гуятыплэшт, —** къыуагъ Адыгэим и Лышъхъэ. — **Мыш дэжым мэхъанэшхо зиэр посэуплэм щыпсэухэрэм язэхэшыкы, ядуунэеоплыкы ары. Шыузэгъусэу, шыузэдэлжээ шыхъялхэр зэхашуущэхэу, посэуплэм икъэбзагъэ шыуалып-лъэу, ихэхъоныгъэхэм шыуалыгушо зыхъукъ, тызэгъусэу**

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Юфшэнэу зэхэтцагъэм уасэ иэх хүүт.

Пхэ шомыкі къыдэзыгъэкырэ цехэм хэбзэнчъеу юф зэришээрэм фэгъэхыгъэу Адыгэим и Лышъхъэ Табачнэм щыпсэурэ нэбгыртилум зыкыфагъэзэй. Мыш ишэшхохын юф дашэнэу Къумпыл Мурат къулукъухэм унашьо афишигъыгъ.

Спортым зызыфагъэсэчтыр, кэлэцкылхэр зыцьджехүгүчэр посэуплэм дэтынхэм иофиагъу зэхахъэм къышаатыгъ. Ахэр зычыплем щыгъэпсыгъэхэмэ ишүагъэ къэктонеу зэрильтигэрээ Къумпыл Мурат къыуагъ.

— **Джэгуплэхэр зэготхэу, ахэм чыгхэр къягъэтэйсэкыгъэхэу, тэтийсхъялхэр щитхэу, постэури зэрифэшьашэу къэнэфэу гъээсигъэ зыхъукъ, цыфхэмкэ чыплэр гуятыплэшт, —** къыуагъ Адыгэим и Лышъхъэ. — **Мыш дэжым мэхъанэшхо зиэр посэуплэм щыпсэухэрэм язэхэшыкы, ядуунэеоплыкы ары. Шыузэгъусэу, шыузэдэлжээ шыхъялхэр зэхашуущэхэу, посэуплэм икъэбзагъэ шыуалып-лъэу, ихэхъоныгъэхэм шыуалыгушо зыхъукъ, тызэгъусэу**

— **Гумэкъыгъоу къэшүйэтигъэхэм ядэгъэзийжын ты-**

дэлэжъэшт. Ау пынкэу зэкэзэшохыгъэ зэрэмыхъущтыр, тэлкү-тэлкю ахэр зэрэдэдгээзижыщтыр къыхэзгъэшчишигъу, — къыуагъ Къумпыл Мурат. — **Цыфхэм нахыбэ къагъэшэнэирэхэр, демографицем зэхъокынныгъэшүхэр фэшыгъэнхэр пшээрэль шхъаагъу зыфэтгээзүүцжых.**

Фельдшер-мамыку Іэзаплэу Табачнэм дэтым изытет нэүжым Къумпыл Мурат зэригээлэгъу. Ащ игъэкъотыгъэ гъэцкэлжынхэр ешылгээнхэм зэрэпилынхэр республикэм ипащэ игүшүэ къышыхигъэшыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ Къумпыл Мурат министрэхэм я Кабинет хэхэр игүүсэхэу нэүжым Тэуцожь районхэм ит къуаджэу Пшыкъуйхъаблэ щылагъ. Псэуплэм игүүчэ культурэм и Унакъу щашырэм дэжь къышызэрэуцургъи гъээ цыфхэм республикэм ипащэ яклонлагъ, шхъэихыгъэ зэдэгүштэгъу атегушыагъэх. Джаш фэдэу посэуплэм дэсхэ кэлэцкылхэр гурит еджаплэм ешэлгээнхэмкэ гумэкъыгъохэр

зынагъэсигъэм АР-м и Лышъхъэ кэлэупчагъ. Ар зэраухыжыщтым да��лоу, къыпэуль чыплэри зэтирагъээсэхъялан зэрэфаэр министрэу Аулъэ Юрэрэ муниципалитетим ипащэу Хъачмамыкъо Азэмэтрэ ариуагъ.

Цыфхэм гумэкъыгъо шхъалэу къаётгъэхэр зашъохэрэ пысл изытет уигъэрэзэнэу зэрэшмытыр ары. АР-м и Лышъхъэ къызэриуягъэмкэ, мы гумэкъыгъор 2019-рэ ильесим дэгээзижыгъэ хүүт, джаш фэдэу лъэсрыкъо гъогухэм яшын, посэуплэм къэзигъэнэфыре пкынгъохэр дэгъеуцогъэнхэм яофиагъу мыгъэ зэшшуахъщых. Лъэпкъ проектихэм ягъэцэлэн къыдыхэлъытагъэу фельдшер-мамыку Іэзаплэм ишын 2020-рэ ильесим къуаджэм щырагъэжъэнэу агъянафэ. Иэплигъу пынкэу иофишлэн зэрээхищэрэм, диспансеризацием, нэмькі иофиагъохэмийн лъэнхыкъохэр атегушыагъэх.

Джаш фэдэу посэуплэм дэсхэ кэлэцкылхэр гурит еджаплэм ишын 2020-рэ ильесим къуаджэм щырагъэжъэнэу агъянафэ. Иэплигъу пынкэу иофишлэн зэрээхищэрэм, диспансеризацием, нэмькі иофиагъохэмийн лъэнхыкъохэр атегушыагъэх. Гумэкъыгъоу шыуэхэу зэхашуущжых.

Къызэрэуцухэрэр къыхагъэшыгъ. Былымхууцэхэр зэрафимыкъуухэрэр къегушыагъэхэм ащищхэм къаулагъ. Мы юфыгъо постэум-кли Иэплигъу зэрэгтоштыщхэреспубликэм ипащэ къаулагъ.

— **Гумэкъыгъоу шыуэхэу засыдгъэгъозэнэу, Иэплигъу тэтийсхъуфэхъунэу къуаджэм таалынхыкъохэрэхэр, —** къыттефэрэр дгээцэлжэшт, тишиагъэ къышьодгъэхышт. **Ау шыори шыуэ зэкэдэзагъэу юф шыушэн, чылэм изытет нахышиш хууным шуульып-лъэн фае. Шыхъафхэр зэхашуущжых, Иэплигъу шыукифт-фэхъу, —** къыуагъ Къумпыл Мурат.

Щылагъэхэу ялхэр зэрээхишагъэхэм, Иэплигъу къафэхъунэу къызэрэгтэгъагъэхэм афэш АР-м и Лышъхъэ зэрэфэразэхэр Пшыкъуйхъаблэ щыпсэухэрэм къаулагъ. Иофиагъохэр зэхэфыгъэхэу зэрэхъурэм Къумпыл Мурат лынгъэшт.

— **Гъонэжжыкъо Сэтэнай. Тхъаркъохъо Адам.**

Мазэм изэфэхьысыжъхэр

ЦЫФХЭМ ЯЩЫЛЭ-ПСЭУКЛЭ

2016 — 2017-рэ ильэсхэм пащэхэр зыщызблахуугъэхэ шъольырхэм ашыпсэухэрэм янахыбэр субъектым иоофхэм язытет егъэрэзэх, яоофхэр нахышу хуугъехеу зыллытэхэрэм япчагы хэпшыкэу нахыбэ хуугъэ. Анахь дэгүүхэм ахэт Адыгейри.

Къызэральтыагъэмкэ, губернаторы-къэхэм ыкчи шъольырым илышхъэ юнатэ охтэ гъэнэфагъэкэ зыгъецаклэхэрэм гурытымкэ ильэс 48-рэ аныбжь. Адыгейим и Лышхъэу Къумпил Мурат ныбжык нахь мышлэми, оптышко зылеклэль, шъхэкэфэнэгъэ зыфашырэ пащэу щит. Иоофшэн ильэсхэм сид фэдэ лъэнинкэ фагъезагъэми, республикэм хэхъоныгъэхэр ёшынхэм, мыш щыпсэухэрэ цыфхэм щылэ-псэукэ амалхуу ялхэр нахышу шыгъэнхэм чанэу юф адишлаг, непи ареуштэу тьеягъектатэ. Аш ишыххатэу къэгъельтэгъон зэфэшхъафхэм, федеральне структурхэм ярейтингхэм язэфэхьысыжъхэм пэрынтигъэ ашигыг.

Шъольырхэм япащхэм яоофшэн уасэ къызэрерратырэ рейтингым АР-м и Лышхъэу Къумпил Мурат я 12-рэ чыпилэр щыгыг. Регионим иоофхэм язытет аш щыпсэухэрэр зэргъэрэзхэрэмкэ шъольыр анахь дэгүү 5-м республикэр ашиг хуугъэ. Аужырэ ильэситум къыклоц зипащхэр зэблахуугъэх шъольырхэр пштэхэмэ, анахь дэгью зиоофшэн зыгъэпсихэрэм Къумпил Мурат ахэт.

Къумпил Мурат ишшэрэйхэр щитху хэлъэу зэргъецаклэхэрэм къыклэльтигъуаг, аш цыххэу къыфашырэм хэпшыкэу зэрхэхъуагъэр. Республиком илащэ цыфхэм апэблаг, ахэм ягумэ-къыгъохэр, ящикигъэхэр зэхэфыгъэнхэм ынаа тет. Аш пае дэкыгъо зэйкэлгүү-

Зызэхашагъэр ильэси 100 хуущт

Адыгэ автоном хэкур зызэхашагъэр 2022-рэ ильэсийм лэш!эгъу хуущт. А мэфэйким ихэгъэунэфыкын республиком, федеральне гупчэми чанэу зыфагъэхъазыры. 2017-рэ ильэсийм чъэплюгъум Урысие Федерации и Президентэу Владимир Путиним аш фэгъэхъыгъэ унашьом ылапэ кидзэхъыгъ. Урысие

Бэдзэогъум и 1-м щегъэжъагъэу Шыкаклэр агъафедшт

2019-рэ ильэсийм бэдзэогъум и 1-м щубылагъэу посэуплэхэм ѿшын пэуагъэхъашт мылькум ыльэнинкэ къэралыгъом шыкаклэ щагъафедэ хуущт. Лъэпкэ проектэу «Псэуплэр ыкчи къэлэ щыкаклэр» зыфилорэр гэцэклэгэ зэрхэхурэм зыщугуушигъэгъэ видеоконференции шыкэлэм тет зэхэсигъом аш фэдэ къэбар къыщиуаг УФ-м и Правительствэ и Тхъаматэ игуадзэу Виталий Мутко. Иофхъабзэм хэлэжьаг Адыгейим и Лышхъэу Къумпил Мурат.

Шыкаклэм къызэрэгъэнафэрэмкэ, фэтэрыбэу зэхэт унэу ашырэм посэуплэ щизээзигъэхъоты зышоигъом иахъшэлахъэу хильхъэрэр банкын ихэушхъафыкыгъа счет ихващт. Фэтэрыр щэфаклохэм арамытыфэ посэолъеш организацием а мылькур къызфигъэфедэн ыльэкынштэп. Объектын ишшын пэуагъашт ахъшэр банкын чыфэу къаритыщт. Проектнэ финансование зэхэшгэгъэнэмкэ фитныгъэ зиэл банк 63-рэ агъэнэфагь.

Мы шыкаклэм тэхъэгъэним иофиагъхэм защатугуушигъэхъэ зэхэсигъо республи-

ликэм щызэхашэнэу АР-м и Лышхъэ пшъэрыль кыгъеуцуг. Банкын ыкчи посэолъешынам афэгъэзагъэхэм ялтыклохэр ашт кырагъэблэгъэштых.

Иэпынэгъу арагъэгъотыщт

Урысие Федерации и Правительствэ и Тхъаматэ игуадзэу Дмитрий Козак зэхишгээ селектор зэхэсигъом лъэпкэ проектэу «Дунэе кооперациемэ экспортнымэр» зыфилорэм къыдыхэлтыгъэу зэнэкъюкъу шыкэлэм хэхъоныгъэхэр ѿшынхэм фытегъэпсихъэгъэ корпоративнэ программэр зыгъецаклэхэрэ организациехэм къэралыгъо иэпынэгъу зэрарагъэгъотыщт шыкэлэм щытегуушигъагъэх. Мыщ дэжьым иофигъо шъхъаалуу къалэтгэгъэр промышленнэ экспортным хэхъоныгъэхэр ѿшынхэмкэ регионхэм, пэрынтигъэ зыыгь предприятиехэу мыхэм юф ашызшырэм амалэу аэлэхъэхэм зягъэушшомбгъууэнир, ахэм иэпынэгъу афэхъууэнир ары.

Адыгэ Республиком эхэртыр эзэрпсаоу пштэмэ, аш ипроцент 40-м ехъур промышленнэ продукцием тельтигъа ыкчи а къэгъэлэгъонир доллар миллион 17-м клахъэ. Нахыбэрэмкэ иуагъэхъэрэ машинэш, мэз ыкчи химическэ промышленностын япродукциихэр арых.

Ильэсийким ихэгъэунэфыкын

Адыгэ Ильэсийким игъэмэфэкын фэгъэхъыгъэ иофхъабзэ Мыекъуалэ игуупчэ гъэтхапэм и 21-м игъэкотыгъэ щыкыаг. Адыгэ Республиком культурэмкэ и Министерствэрэ республиком лъэпкэ культурэмкэ и Гупчэрэ зэхашгээ мэфэкэ иофхъабзэм цыфыбэ хэлэлжьаг. Адыгэ Республикэм иансамблэхэм, ордэйхэм, лъэпкым иэпэлэсэхэм мэфэкыр къагъэдэхаг, къагъебаагь.

Ректорыр хадзыгъ

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетын щыкыгъэ конференцием мы еджаплэм иректор щыхадзыгъ. Пстэумки кандидатуруу щылаагь: Къуичж Сайдэрэ Шхъэлэхъо Андаурэр. А. Шхъэлахъор конференцием къы-

хэр, зэдэгүүшигъэгъу занкэхэр, шуагъэ къээзитхэрэ нэмыхык иофхъабзэхэр зэхэшх. Аш фэдэ еклонлаклэм цыфхэм осэшу къыфашы, сида пюмэ яофиагъохэр зэхэфыгъэхэ зэрхэхъутхэм яцыххэтель.

Пэрынтигъэ зыгъхэм ашиг

Фондэу «Петербургская политика» зыфилорэм ирейтинг Адыгейе ыпеклэ щылтыгъотагь. Урысие ишшэрэйхэр зыпштэжкэ, Адыгейим я 4-рэ чыпилэр ыубытыгъ, зыпкъ итэу хэхъоныгъэ зышыхэрэ субъектхэм яапэрэ куп республикэр хэхъагь.

Федерацием и Правительствэ и Тхъаматэ игуадзэу Виталий Муткорэ Адыгэ Республиком и Лышхъэу Къумпил Муратрэ Москва щызэдэриягъэ зэлуклэгъум аш изыфэгъэхъазырын епхыгъэхэ иофигъохэм щатегуушигъагъэх.

Урысие и Правительствэ иунашьокэ зэхашгээ комитетын хэхъагъэх хабзэм ифедеральнэ ыкчи ишшэрэйхэр къулыкуюхэм ялтыклохэр, Къэралыгъо Думэм идепутатхэр, Урысие Федерации и Совет исенаторхэр. Республиком и Лышхъэу Урысие ивице-премьер къыфилотаг зэхэшкэл комитетын яапэрэ зэхэсигъо зыщээм Виталий Мутко къафишигъэгъэхэ шъярлыкхэр Адыгейим зэрэшагъецаклэхэрэм фэгъэхъыгъэу.

ЗЭХЬОКІЫНЫГЪЭШІУХЭР ФЭХЬҮГЪЭХ

зыщэгүүшىلәм ежى икандидатурә зэрэ-
тырихыжырэр, С. Күуижым зэрэдь-
ригъэштәштүр кыбыгай, нэмикхэмим
амакъэ ащ фатынэу къяджагъ. Хэдэн-
хэм язэфхысыжхэм кызызрагъэлъэ-
гъуагъэмкэ, Күуижъ Сайдэ икандида-
турә пстэуми дырагъэштагъ, ар универ-
ситетим иректорау халзыжыгъ.

Зэрэхъухагъэмкіэ, Адыгэ къэрайгьо университетийн иректор ихэдзынхэр 2019-рэе ильэсүү мэлтийфэгтүүм и 10-м зэхажцэт. Мыши кандидатуритуу къагъэлтэгъуагъэр: Мамый Даутэрэ Александро Аракеловыима.

Адыгеим и Лышъхъэ Къэбэртэе-Бэлькъарым шылаа

Адыгэ Республикаем и Лышхъэу
Къумпыйл Мурат республикэхэм азыфагу иль зэгүрьоныгээр гъэпытэгъэным тегъэпсыхъяаэ Налщык щылагъ. Къэбартэе-Бэлькъар Республикаем и Лышхъэ ишьэрыльхэр плэльэ гъэнэфагъэклэ зыгъэцэклээр Kloklo Казбек зэрэригъэблэгъагээм тетэу сэнгаущыгээ зыхэльт къелэцыклюхэм якъихгээшынре ахэм лепылэгту афхъульгъэнимре атгээпсыхъэгээ. Йофтукабзакам ар ахалажнаг-

тъэ тофхъабзэхэм ар ахэлжьага.

Ильэсэу икыгъэм чээпьюгум Къэрэцэ-Щэргэсэым, Къэбэртэе-Бэлькаарым ыкын Адыгейим ялышхъэхэр Мыеекуяал щызэлукагъэх. Джаштыгум республикэхэм азыфагу ильшилт лъэнис-кьющ зэдэлжэхъэныгъэм ехьыл! Эгтээ зээгъынныгъэм клятхэгъагъэх. 2022-рэйльэсэым республикэхэм автономие зяэр ильэс 100 зэрхүүштэр ары тофыгтошхъяаэн зытегушыгагъахэр

ЛъЭПКЪЫМ ИТХЭКІОЦІЭРЫІУ

Зэлъашлэрэх тхаклоу, усаклоу Жэнэ Кырымызэ кызыыхуугъэр ильеси 100 зэрэхуугъэм фэгъэхыагъэхэй шлэжь зэхахъэхэй республикэм щыкluагъэх. Мыекъуапэ мыш фэдээ юфтихъабзэу щыкluагъэм Жэнэ Кырымызэ илахылхэр, иныбджэгъухэр, итворчестве уасэ фэзышыхэрээр кызыизэрэугъоийгъэх, усаклом ишийнэыгъэ гьогу агу кыагъэ-кыжьыгъ, итхыльхэм атегушыагъэх.

Мыекъуапэ нахъ кІэракІэ ашЫ

Адыгейим икъэлэ шъхъаэ итепльэ нахь дахэ шыгъэным фытегъэпсыхъэгъэ Io-ffшэнхэр Мыекъопэ къэлэ администрацием зэхищэнхэу егъэнафэ. Димитровым ыцэл зыхырэ урамэу Мыекъуапэ укын-зэрэдахъэрээр зэтырагъэпсыхъашт, шэлхъяшшухэм адиштуг ашыщт. Къэлэ администрацием къызэртирыэмкэ, къэгъагъэхэм ягъэтысын епхыгъэу дизайн-проект зэхагъэуценүү агъэнафэ. Джащ фэдэу къебдэжынкээ Ѣынагъохэ чыыгхэр раупкыыштых, нэмымкэ Ioфтхъабзэхэр рагъакъохьыштых.

Хыисапым
зэфишагъэх

Дунээ зэнэкъою «Кавказ хысап олимпиадэр» яплэнэрэу Адыгейм щыкъуагъ. Мыш икъызызэухын фэгъэхъыгъ тэ мэфэкл зэхахьэу Адыгэ къэралыгъо университетым щыкъуагъэм хэлжэйагъ Адыгэ Республикаэм и Лышьхъэу Къум-пыйл Мурат.

— *Лъеныкъо зэфэшьхъафхэм афэгъэзэгъэ сэнаущыгъэ зыхэль-хэ сабыйхэр къэралыгъо, шъоллыр нэпчь арысых.* Тэ, на-хывыжъхэм, *пишэрылтэу тиIэр ахэм яшIоигъоныгъэхэр къэты-ухуумэнхэр, тишиIугагъе ядгъэ-кIыныр, шIенныгъэ куухэр зэра-гъэгъотынхэ ыкIи зыкъыззIуа-хын амал яттыныр ары,* —
кышиIугагъ КъумПыл Мурат кIэлтэ-еджакIохэм закыфигъазээ.

Олимпиадээр гъэтхапэм и 15-м къыншгээжъягьэу и 20-м нэс куягьэ. Хынсапынкэ шэныгьэу алэктэльтимкэ кэллэджа��охэм заушэтыгь, лъэныкъо зэфшэхъяфхэмкэ зэнэктокъуягьэх, анах дэгүххэр дипломхэмкэ ыкчи шүхъяфтынхэмкэ къыхагъешигъягьэх.

Адыгабзэм изэгъэшІэнкІэ гүхэлтышІухэр яІех

Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ фэгэхъэйгээ Адыгэ Республикаем и Лышхъэу Къумпъял Мурат гуманитар ушэтыххэмкі Адыгэ республике институтым ипащэу Лышхъужку Адамэ Іовшэ-пухъ залыгъел у дигъалан.

Республикам ипащэ кызыэрхигъэшчи гъэмкэ, блэкъыгъэ ильесым адигабзэм-кэ Совет АР-м и Лышъыхъэ дэжь шынзэхащагь. Күүмпүүл Мурат игукъэккүүлэ ныдэлъфыбзэм изэгъэшлэн ыкчи ашиг икъеухъумэн фэгъэзэгъэшт Проектнээс оффис агъэспыгъ. Ащ пащэу фашыгъя Лышукъу Адам.

— Ныдэлтүү фыбзэр зэрифэшь уа-
шэу зэгьешигээным ыкни ар
къэухумэгьеэным афытегээ-
псыхьягэеу Йошиэныр зэхэцэ-
гьеэным, аш ек! Ол! Ик! Гээнэфа-
захар кынфагт оныгээхам.

Проектнэ оффисыр фэгъээзэгъяацт. Адыгабзэм имэхьанэ зыкьеэгъяацтыгъяаным, тхылты-кIэхэр, методическэ матери-алхэр гъэхъязырыгъэнхэм тына! Э атедгъяатыным мэхъа-нэшихо и! Пишиэрылхэр гъэцэ-кIэгъэнхэм фэши ткIуач! Э зэхэт-лхьан, научнэ сообществамрэ профильнэ министерствамрэ яло зэхэлльзу Ioф зэдашэн фае, — кынгуагь Кыумпыл Мурат.

Диктант атхығъ

Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ
ехъулІэу адыгабзэкІэ диктантыр тхыгъэ-
ным фэгъехъыгъэх зэхахъэхэр Мыекуя-
пэ Ѣыкуягъэх. Адыгэ къэралыгъо уни-
верситетым итхыльеджаплэ Ѣызехашгъэ
лофтхъабзэм хабзэм икъулыкъушІэхэр,
кIэлэегъаджэхэр, общественнэ движе-
нихээм ахэтхэр, журналистихэр, студент-
хэр, нэмийкхэри хэлэжьагъэх. Диктантым
итхын нэбгырабе къыззэреклонIагъэм
къыхэкІэу купиплIэу агошгъэх. Адыгэ
кафедрэм ишIэнныгъэлжэхъэр диктантым
къеджагъэх. МэшбэшIэ Исхъяк, КIэрэ-
щэ Зэйнаб, Унэрэкю Рае атхыгъэхэм
къахахи диктантыр зэрагъэфагь. Нэбгы-
рэ 36-мэ ар дэгүү дэдэу атхыгъ, ахэм
ащащуу 7-мэ зи хэукунонгъэ хашIыхъа-
гъэп. ТапэкИи мы лофтхъабзэм изэхээн
лъыгъэкIотгъэним мэхъанэшхо зэрилэр
потауми къыхагъашын-

Мыл ордэунэжъ къиущошт

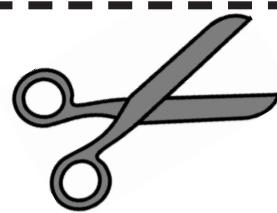
АР-м физическэ культуремкіэ ыкіи спортымкіэ и Комитеттэ шынадексыжыяу ыхырыемкіэ гүунепкъэ гъэнэфагъэ зиле обществэу «Форвард» зыфиорэмрэ мыл ордэунжэй Мые��уапэ зэрэщашищым фэгъехыгъэ зэээгъыныгъэм зэдыкіэтхагъах.

Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Мурат социальне хъытыум нэклубъю щыриэм къызэршитхъыгъэу, спорткомплексеу «Ошутенэм» пэмычкъяэу псевальэр щытышт, фигурнэ катанием ыкли хоккеим зыщафагъэсэным ар тегъэпсхъэгъэшт. Мы спорт лъепкъхэмкэ зэнекъо-къухэр щызэхащэштых, джащ фэдэу шоигононгъэ зиэ пстэуми зыщафагъэсэн амал яшт.

УФ-м икъэралыгъо программэу «Физический культурэмэр спортымэр хэхьоныгъэхэр ашынхэр» зыфилорэм кыдыыхэлтигатагье мыл ордэунэжкыр республикэм щашыщт. Аш сомэ миллион 262-м схүү төфант.

*Къэзыгъэхъазырыгъэр
ТХЬАРКЪОХЬО Адам-*

Адыгэ къэIуакIэхэр

ИконычIа унэмисынэу тинидэлъфыбэз бай дэд. Ар тэзыгъяIорэр тыкъэзыуухъэрэ дунаим тет, щитльэгъурэ пстэуми: псэушъхъэхэм, къэIыхэрэм ыкIи нэмикIхэм цIа гъэнэфагъэу яIэхэр аш зэрэхтхэр ары. Ау ахэр бэрэ тинжабзи, нэмикI лъэнэнкъохэм зэрэчтымыгъэфедэрэр дэи. Тинидэлъфыбэз тIултынымкIа, къытIэхъухъхэрэ ныбжыкIхэм ар кIэзигъенчэу аIекIэдгъэхьжынымкIа зи нерьюху ѢыIэп.

Тигъэзет IофыгъуакIэу «Адыгэ къэIуакIэхэр» зыфиIорэм неп зыкыфежээрэр адыгабзэм шIенгу-гъэ икью зэхтишэним, тIэкIэзижъхэрэ къеуакIхэр тигу къэдгъэкIыжынихэм апай. Псэу-

шъхъэхэм ацIэхэмкIа Iофыр етэгъажэв. Апэрэ къыдэкIыгъор щагу псэушъхъэхэм афэгъэхьгъ.

Етхыжъэгъэ Iофым тэ тимызакью, нэмикIхэри къыхэлажъэхэм тигопэщт. ТызылтымыIэхэрэ лъэнкъохэу, ѢыкIагъэхэу гу зылышуутэхэрэм, зигугу къэтымышIыгъэ къэIуакIхэм шъхъихыгъэу шIуакытегущыIэмэ дэгъу.

Проектын фэгъэхьыгъэу Инстаграмын (@adygvoice), Фейсбукум (Адыгэ макь), тиофициальн нэкIубгъоу WWW.ADYGVOICE.RU зыфиIорэм къархъэхэрэм, тигъэзет къыщихэтуюхэрэм нэIусэ зафэшшуIымэ, Iофтихъабзэм шIуакыхэлажъэхэм тигопэщт.

Домашние животные

Щагу псэушъхъэхэр

Абок (порода лошадей) — **абэкъу** (кочIешхо зиэ, шIэхэу мышьыре, шIушикIа агъэфедэрэ адыгэш лъэпкь)
альп (сказочный конь) — **алл** (пышсэхэм, нарт эпосын бэрэ къахэфэрэ, хым зэпрысыкын, псыхоми къушъхъеми ялъэн зыльэкIыре шIы лъэпкь)
баран — **ты**
битюг — хылыззещэш
борзая собака — **хъэджашьо** (шэкlyахь)
боров — **къоху сэкыгъ**
бродячая собака — **хъэхэбас** (хъэгъорыкly)
буйвол — **псыцу, хъарэ**
буйволенок — **псыцушки, хъарашки**
буланый конь — **шытхьо**
бык (булак) — **быгъу**
бычок — **цукъ**
бычок, телец — **ныбгъэшъуху**
бычок (трехлеток) — **шкэхъуж**
валух (холощенный баран) — **гъэлъэхъу**
верблуд — **махъушэ**
верховая лошадь — **шыуш**
вол (бык) — **цу**
вороной конь — **шыкъар**
гнедой — **чэгий** (пцэхэлпъ)
годовалая телка — **танэ**
годовалый козел — **тачэ**
гончая — **хъэпцэу-щымыр** (хъэджэшьо лъэпкь)

дворняжка — **щагух**
джаманшарик (сказочный конь Айдамиркана) — **джэманшарыкъ**
джинджиф (сказочная порода лошадей) — **джинджиф**
домашний рабочий скот — **їэжы-гъуж**
дуль-дуль (мифический конь) — **дул-дул**
есений (порода адыгских лошадей) — **есэнный**
жеребая кобыла — **шыбэльфэн**
жеребенок — **шыкъ**
жеребенок (двух-трех лет) — **къунан**
жеребец — **хакло**
застоялый конь — **ши кобэн**
ишайка (служебная собака) — **хъэщымыр**
кабан — **къохъуж**
кобель — **хъэхъу**
кобыла — **шыбзы**
коза — **пчны**
козел — **ачэз**
козленок — **чэцы**
конь — **ши**
корова — **чэмы**
кот — **чэтухъу**
котенок — **чэтуущыр**
кролик — **тхъакумкыхъэуач**
крупная свинья — **къоплаш**
крупный рогатый скот — **былым паш**
легавая — **хъэкъулап**
ломовая лошадь — **шыкуши**
лошадь, запряженная в плуг — **жъокъош**
лошадь, конь — **ши**
мерин — **алашэ**
молчан-собака — **хъэшъэфрытхъу**
мопс (порода собак) — **хъэпаный**
мул (лошак) — **къыдыр** (шымрэ Ѣыдымрэ къахэкыгъ)
необученная лошадь — **шыемылыч**
овца — **мэлы**
овцематка — **мэлан**
овчарка — **мэлэхъуахь**

огромный кабан — **къохъусэ**
осел, ишак — **щыды**
поросенок — **къоцыр**
рыжий (о масти лошади) — **шыгъо**
рысак, скакун — **шыгъэчъэш**
саврасая лошадь (о масти лошади) — **шытхьо**
свиноматка (чаще старая) — **къонижъ**
свинья — **къо**
свинья (уст.) — **лэу** (жыы хъугъэ)
сивый, белый (о масти лошади) — **пкэгъуал**
скакун — **шыгъэчъэш**
скот — **былым**
скотина — **хайуан**
собака — **хъэ**
такса (порода собак) — **хъэлъэкъым**
теленок — **шкэ**
теленок (телец) — **ныбгъэшьу**
телка (молодая корова) — **чэмикъэ**
фарь (адыгская лошадь чистой породы) — **фарэ**
чалый конь — **бырул**
чемид (темно-гнедой сказочный конь) — **чэмид**
шагдий (адыгская порода лошадей) — **щагдый**
щенок — **хъэжъу, хъэжъущыр**
янгеноук — **шынэ**
яловая корова — **чэмыйгъ**
яловая овца — **мэлыгъ**

Хырыхъхъэхэр

Етпымэ къууеты, къуутирыэр бэрчэт. (**Чэмид**). УпланI-ушуашьу, гъогурыкly-дырекюкI. (**Псыцу**). Ыльэ кIэкы, ыккыб шъуамбгъо, бгунджеу Ѣыль, лышхо тель. (**Къо**). Ынэ курбы, псыбэ решъу. (**Шы**). Ынэ машлоу шышоу дэс. (**Чэтыу**). Йушашъэ, йушъаб. (**Шынэ**).

Адыгэ Республикаан и Конституционнэ Хыыкум къеты

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ашыпсэухэу ахэр зиунаехэм ыкIи зыгъэфедэхэрэм коммунальнэ фэло-фашихэм атефэрэ ахъщэм итынкIэ Шапхъэу ѢыIэхэм яя 40-рэ пункт ия 2-рэ абзац Конституцием зэрэдиштэрэм уасэ къыфишыгъ Конституционнэ Хыыкумым N 46-рэ зытет унашьоу 2018-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 20-м ыштагъэмкIэ.

Шапхъэу ѢыIэхэм яя 40-рэ пункт ия 2-рэ абзац ары зыхэлпъэнх фаеу хъу-гъэр, сыда пломэ гулчэм къикIэ фабэр къызIэхъэрэ унэхэр фэтэрыбэу зэхэт-хэм ашыпсэухэу хэушъхъафыкIыгъэу яунэхэр агъэлпъинхэм пae приборхэр арагъэуционхэмкIэ Ыизин зэрэтигъэхэм яофкIэ гъэунэфыгъ икью ѢыIэп. Гулчэм епхыгъэу унэр къызэрэгъэфабэрэм къыпкырыкIэ цыфым ежь иунэ ри-гъэуцогъэ приборын къыгъэльгъорэм емилъытыгъэу ахъщэ ытынрэ зэрэ-митэрэзым, ашкIэ шэпхъэ гъэнэфагъэ-

хэм атеубытэгъэн зэрэфаем ельтытыгъэу зэфэхъысыжъхэр шIыгъэнх фаеу мэхъу.

Конституционнэ Хыыкумым зэргий-унэфыгъэмкIэ, Урысые Федерацием и Правительствэ правовой зэшшохыкIэ ѢыIэхэм зэхъокыныгъэ гъэнэфагъэхэр фешынфэх нэс цыфым ежь зыщыпсэурэ иунэе унэ фабэрэ итим емилъытыгъэу, зэдьрияеу ѢыIи унэм игъэфбэнкIэ гулчэм къикIэ фабэр пае зэкIэми зэхэтэу зэдатыре ахъщэм илах хильхъан фаеу мэхъу. Урысие Федерацием псэольтэ-

шIынхэмкIэ, унэ-коммунальнэ хъызмэ-тыхэмкIэ и Министерствэ ыухэсхэрэ методическэ рекомендациихэмкIэ ахэр зэшшохызэнхэ фае.

Конституционнэ Хыыкумым къызэрэхигъэштэгъэмкIэ, лъэу тхылхъэр къэзэтыгъэхэм альэнкъокIэ хыыкумым ышыгъэ унашьоу къуачэ илэцтэп ыкIи а унашьоу икIэрыкIэу хэлъэжъинхэ фае.

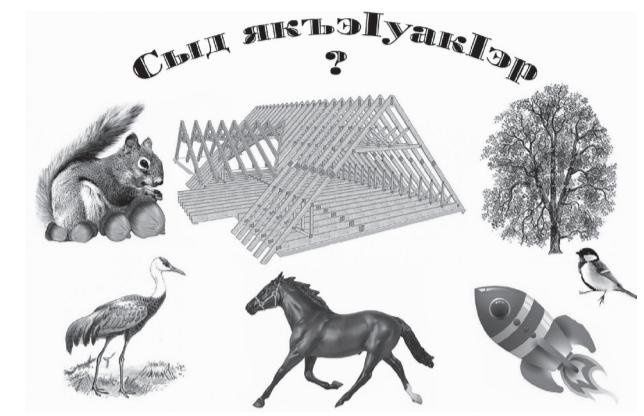
Адыгэ Республикаан
и Конституционнэ Хыыкум
исекретариат

ТыфэгушIo!

Тинибджэгъоу, Адыгэ Республикаан связымкIэ изаслуженнэ Iофы-шIэу **Яхъулэ Ибрахимэ ыкъоу Аслынчэрэ** псаунгъэ пытэ илэу, гуфэбэнгъэ и иныр игъэшэ гъогоу иунагъо, иреспубликэ халэлэу афэлжъягъэм, ыныбжь ильэс 80 зэрэхъурэмкIэ тигуапэу тыфэгушо!

Аслынчэрэй! Уиунагъо зэгурьы-лонгыгъэ дахэрэ гуфэбэнгъэ къа-бэрэ ильхэу, уишхъэгъусэу Эм-мэрэ орырэ шъуипхъорэльфхэу Париж Ѣыпсэухэрэ Александрэрэ Рафаэлрэ гүгъэ дахэхэу афшыу-и-лэхэр къадэхъухэу, гъогу занкIэ, гъогу мафэ рыкёнхэу, псаунгъэ пытэ шъуиэнэу тышъуфэльяо!

Лытэнгъэз къыпфэззышIхэу Стлашь Юр, Пэрэныкъо Чатиб, Мамый Русльян, Шхъэлпъэкъо Къэсэй, Бэгъужъэкъо Микад, Дыхъу Юр, Мэкъулэ Сыхъатый, Шэуджэн Аслын.

Мэкъумэш хъызмэтыр

Къэралыгъо ІэпыІэгъум ишІуагъэкІэ

Мэкъумэш фермер хъызмэтшапэ агъэпсымэ е къызэуахыгъэм зырагъэушомбгуумэ зыштоигъохэм грантхэр ятыгъэнхэм фэгъэхыгъэ программэр Іэкыбым кырамыщэу, тадэжь кыщашигъэр дгъэфедэним тыкыфэкноним фытегъэпсыхъэгъэ юфтхъабзэхэм зэу ашыщ.

Урысаем пешүекхэрэ санкциихэр къызежъехэр ары мы къэралыгъо ІэпыІэгъури щыгэзыхъугъэр, 2013 — 2020-рэ ильэсхэм ар ательятааг. Адыгэим щыпсэоу программам хэлажъехэрэ япчагъэ ильэс къэсхэхъо. Аш ишуагъэкэ чыгулэжжынам лъэшэу республикаем зышишомбгуу, аужыре ильэс зытум бывымхуунуу ылжъо къинэштигъэми хэпшыкэу хэхъоногъехэр ышыгъэх.

Аш фэдэв къэралыгъо ІэпыІэгъум ишуагъэкэ былымхефэрэй ифэрмэ Шэуджэн районам ща-гъэпсыгъехэм ашыщхэм джырэ-

благъэ ташылагъ. Зыр къуаджэу Пшыжхъаблэ щыпсэурэ Шагундэко Заур иферм. Аш къызериуагъэмкэ, нахыпеки былымхэр ишагу щыгыгъэх, щэм икъэхъыжын, къуаем иихын апильыгъ. Зиушомбгуумэ шолигъо ылж зехъэм, мы программам хэлжжынам иргоу зыльэгъугъэр мэкъу-мэшымкэ район Гъэорышапээр ары.

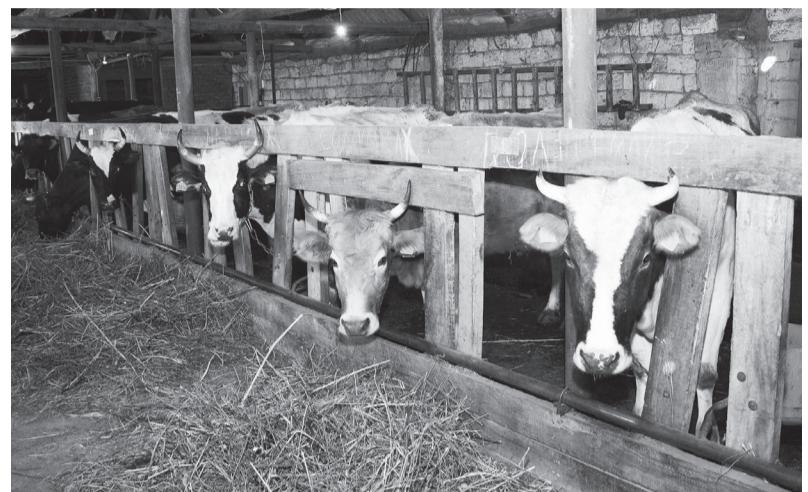
Емыхырэххышэхъеу тхыльхэр ыгъэхъазырхи, блэкыгъэ 2018-рэ ильэсам езыгъэжъэгъекэ фермерим сомэ миллиониш къэралыгъом кыритьгъ, программам ухэлэжжынам юфыбэ пыльэу, къуамытыштэу-

тээм тетэу, ежь иунаеу зы миллионэр мин 286-рэ хильхагъ. Былымхэр зыщишыцхэ къакырыр ежь ылашхъэкэ ыши, ахъшэу къыфекуагъэмкэ щэ къэзытырэ чэм 25-рэ къыщэфыгъ. Былымусыри ежь ыгъэхъазырыгъ.

Заур къызериуагъэмкэ, къуаэм ишын зыригъэушомбгуумэ шоигъу. Аш фэши щэ бэу къэзытыхъеу «голштино-фризская» ыкли «айрширская» зыфилохэрэ чэм лъэпкхэр къыхихыгъэх. 2018-рэ ильэсам ыкли ахэр Краснодар краим кыришыгъэх. Мы уахтэм щэ къатэу шхьи 10 ахэт. Щэр къоджээсхэм ашэфы.

— Грантыр ІэпыІэгъушхуу сэлжитэ, — ытуагъ Заур. — Ары мыхыгъэмэ, аштээ зысишомбгууныр склыачэ къыхыцтыгъэп. Унэгъо фермэ зыгъэпсымэ зыштоигъохами аш фэдэ къэралыгъо ІэпыІэгъу къаратыш, тапэкэя сыхэлжээ шлоигъу.

Мы программам къызежъакэм цыхъэ ышлэу хэлажжэштигъэр нахь мэкъагъ. Республикари, муниципальне образованиехэри чанэу ІэпыІэгъу зэрафэххэрээм ишуагъэмкэ, къызэрэтиуагъэ, зыгъэфедэрэх хэпшыкэу нахьыбэ хъугъэ. Ару щитми, программам ухэлэжжынам юфыбэ пыльэу, къуамытыштэу-

зыхъэрээм джыри уархыылэ. Шагундэко Заур аш дыригъэштагъэп.

— Сыд фэдэрэ юф пайихъиль гъэхъазырным уахьти, ахъшэ гори ишыклагъ, грантхэри аш фэдэх, — ытуагъ аш. — Ау аш фэдизэу къин хэльэу сон слъэкыштэп. Мэкъу-мэшымкэ район Гъэорышапээр лъэшэу ІэпыІэгъу къысфэхъу, аш си-юф къыгъэпсынкагъэш, «тхыашуеъэпсэу» ясломэ сшоигъу. Шапхъэхэу программам къыщидэлжэтигъэр бгъэцаклэхэмэ, зыпари перьюхуу къыфэмыхъуу къызэрэуатыштэри төу-

бытагъэ хэльэу къэсон слъэкышт.

Заур мы фермэр ымыгъэпсызи къуаеу яунагъокэ ашырэр ермэлкъэу шэмбэт-тхъаумафэхэм Республикари икъэлэ шхьыалэ щызэхашхэрээм ашыуигъэкыщтигъ. Джы чэмэу щэ къэзытихъэрээм япчагы хигъахьоу, къошыными нахь зыригъэушомбгуумэ, щэпэ чылгэхэри ыгъэпсыхэм шоигъу. Мы уахтэм къуаджэм щыщэу нэбгыритумэ юфшапээр чылгэхэри ари-тагъэхэу, ІэпыІэгъу къыфэхъу, зиушомбгуумэ а пчагъэми хигъэхъон гухэль ил.

КъыбдеІэхэмэ, зэпымыгъэфэшъун щыІэп

Шъуаджэко Аслъани Шэуджэн районам ифермерэу блэкыгъэ 2018-рэ ильэсам къэралыгъо ІэпыІэгъуу грант къизэрэтигъехэм ашыщ. Аш ибылымхефэрэ къуаджэу Мамхыгъ зыдэтыр.

Зоотехник сэнхъатыр зэригъэгэтий 24-рэ юф ышлэу былымхууныр зызэтезым, ыгъэтэтилжъыгъагъ, ау ильэс пчагъэ тешэжжыгъэу къифигъэзэхъыгъагъ. Зиушомбгуунуу, программам хэлжжынам ари мэкъу-мэшымкэ район Гъэорышапээр ары фэзигъэчыгъагъэр. Тхыльхэм ягъэхъазырныкы, нэмыкэ лъэнэнхъохмыкэ аши Іэпилэгъу фэхъугъэх. Пстэумкы сомэ миллионоиш къиратыгъ.

Аслъани щэ бэу къэзытихъэрэ чэм лъэпкхэр къыхихыгъэх, Краснодар краим кыришыгъэх. Щэу къатырэр мы уахтэм иу-

гъекэ, ау тапэкэ къое зэфэшхъафхэр, щатэ харигъэшыкынхэу ахэр зыщашицхэ цехъягъэхъон гухэль ил. Фермэм мы уахтэм нэбгыриллымэ юф щаша, гухэльэу илэхэр пхыришхъэмэ, юфшапээр чылгэхэри ашыуатыштэри нахьыбэ хъущт.

— Былымхуунэу сэлжеджэгъэм, ильэсэбэрэ юф зэрэсшагъэм хэшшыкы фысилэу, сикукэ сидаеу къыфэзгээжжыгъэмэ, къэралыгъор къыздэмийагъэмэ, сихъизмэт аштэу зысфегъэшомбгуушутигъэп, — ытуагъ Аслъан. — Къин зыхэмий юфшэн щылэп, былымхууныр бэмэ анахь къиньжэ пюоми хъущт, ау зыпари перьюхуу къыфэмыхъуу, ары паклош, хабзэм ишуагъэ къыуигъэкынэмэ, зэпымыгъэфэшъун щылэп.

Фермерхэм гухэлжэшоу ялэпстэри къадэхъунэу тафэльяо. Ахэр щылэнгъэм щылхыращхъэмэ, Республикари иэкономикэ ялах зэрэхшыхъащтэм имызакъоу, экологиет ишапхъэхэм адиштэрэ гъомылапхъэу Республикари къыщашигъэр нахьыбэ хъущт, юфшапээр чылгээ зиэхэм япчагы хэхъошт.

Мэкъу-мэшымкэ Шэуджэн районам и Гъэорышапээр изоотехник шхьыалэ Дыхъу Руслан къызэрэтигъэмкэ, зэкіэмкэ былымхуунэ 6400-рэ непэ мы муниципальне образование ща-тигъ. Ахэм ашыщэу 3046-рчэмых. Былымхууныр зегъэшомбгуугъэнам лъэшэу ылж ашитых. Аш нахьыбэу анаэ тыратынэу Республикари пащхэм къызэрэфагъэптыгъэри кигъэхъигъ. Грантхэм лъэшэу яшуагъэ къызэрэкторэр къыдалытээзэ, аш фэгъэхъыгъэ программам нахьыбэу хагъэлэжжынам пыльых. Блэкыгъэ 2018-рэ ильэсам былымхууныр ылж ихьагъэу мы районам иэпилэгъу агъотыгъ, мыгъэ джыри нэбгырищэмэ тхыльхэр агъэхъазыгъэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазыгъээр ХҮҮТ Нэфсэт.

Сурэтхэр Іашынэ Аслъан тырихыгъэх.

ХЭГҮҮДИЙН ХАГАДЫН САЛБАР

Адыгэ Республикаэм заом, Іофшэным, Уіэшыгъэ Кluачлехэм ыкли хэбзэухъумэкло куулыкъухэм яветеранхэм я Совет ия V-рэ Пленум щылагъ.

Иофтхъабзэм хэлэжьагъэх
Адыгэ Республиком и Къера-
лыгъо Совет — Хасэм и Тхъа-
матэу Владимир Нарожнэр,
АР-м иветеранхэм я Совет
ипащэу Къоджэ Аспълан, АР-м
нахыжъхэм я Совет итхъама-
тэу ГъукэлI Нурубый, АР-м ими-
нистрэхэм я Кабинет хэтхэр,
ветеран организациехэм ялты-
клохэр.

— Зыфэдэ щымылэх тинахыжкхэу республикэм щыпсэухэрэр апсэ емыблэжкхэу щылэклешly тиленым фэбэнагъэх. Лыхъужынгъэу зэрахьагъэр

тикъералыгъоқе пкъэушшоу щыт, къыткілехъухъэхэрэ ныбжыкілехэм яхэгъегу шү альэгъоу плутъэнхэмкі ахэр непе дышшэ кіненых. Джаш фәдэу лъэпкь ыкчи дин зэгурылоныгъэр гъэпты-тъенным, тиреспубликэ мамырныгъэ илтынным шүүниахъышу зэрхэлльям щэч хэллэп, ашкілэ сирэзэнныгъэ гүщүлэхэр къышуфэсэгъазэх, — къылуагъ В. Нарожнэм.

Аш къызэриуагъэмкіэ, мы
уаж том синчубжы хөгжтээ

хэр, пенсионерхэр, ветеранхэр социалынэу къэухъумэгъэнхэ фэе цыфхэм ашыщых. Сыда пломэ мы купым хахъэхэрэм статус яI, хэгъэгум үпашхъэ гъэхъагъэхэр щыряIэх, къэра-лыгьом иэкономикэ үкли иоборонэ хэхъоногъэхэр ашынхэм ялахышиу хашыхьагь, гушхъэбаинигъэр гэвийтэгэенным, къыткIэхъухъэхэрэ лэлүхжэм яхгъэгу шу альэйво къэгъэтэджигъэнхэм фэлорышах.

Адыгейр пштэмэ, зэкіемкі ветеран нэбгырэ мин 37-м ехъу щэпсэу. Ахэм ашыщэу нэбгыри 157-р Хэгъэгу зэошхом, нэбгырэ 5846-р зэо зэфэшьхъафхэм яветераных, нэбгырэ 2294-р тылым илофышіэх, нэбгырэ 28852-р — иофышынэм, 2226-р Ушненгээ Клычшхом.

5574-р — МВД-м, ФСБ-м, Росгвардием яветераных. Пенсионерхэм япчыагъэ нэбгырэ 128426-рэ мэхъу. Статистикэр къызыдэглэлтиктэй, къыбургууло-нэу щыт, зыныбжъ хэкъотагъэхэ цыфхэр социальнэ-демографи-ческэ анахь куп инхэм зэрахахъэхэрэр, ахэм ящыктэй-псэукэ мыйдэгү хъумэ, обществэм исоциальнэ зыпкытыныгъэ кье-лыхы.

Социальне зэтэгээпсыха-
ным, социальне ухуумэным ыкли
социальне фэлэ-фашлэхэм си-
дигьорэ лъэхъани мэхъаншхо
я!, обществэм нэмийкэу федер-
альне ыкли шьольтыр пащэхэм
ахэм лъешэу анаэ атет.

Къоджэ Асьлан къызыэрлия-
гъэмкіэ, мы ильэсым цыфхэм
ясоциальна щылкіэ-псэукіэ
зыфзэдэм, медицинэ фэл-фа-
шлэхэр зэрафагъэцаклэхэрэм,
Іэзэгту уцхэр зэралкягъахь-
хэрэм, ветеранхэм (пенсион-
нерхэм) языгъэпсэфын епхы-
гъэхэ Ioфтхъабзэхэр зэрээхэ-
щэхэрэм, ахэм ІэпыІэгту зэ-
рафэхъухэрэм афэгъэхыгъэу
дэкыгъю улъякунхэр шьольыр
организациехэм зэхащагъэх.
УФ-м Пенсионхэмкіэ ифонд
ичынпіэ къутамэхэр мыхэм І-
пілэгъушу къафэхъугъэх.

Къэлгъэн фае, тикъэралыгъо, джащ фэдэу Адыгейм ветеран-хэм ыккы пенсионерхэм апае маклэп лофэу Ѣызэштуахыэр. Мы аужырэ ильэсхэм ветеран-хэм ящылэкцэл-псэуклэ изытэт нахышу шыгъэным епхыгъэхэ правовой актхэр аштагъэх. Пенсионхэр къаалтынхэм, зыныбжь хэклотагъэх цыифхэм ясоциальнаэ фэло-фашлэхэр зыщаагэцэл-кэлтхэ гутчэхэм зарагчушом-блүчийн, пенсиончар зынжихэм

япенсиехэм төгъахьохэр афэшыгъэнхэм тиљешхъэтетхэм анаэ тырагъэты. Джащ фэдэу Хэгъэгу зэошхом Теклоныгъэ къызщыдахыгъэм ыкли нэмыкI мэфэкIхэм япэгъокIеу заом хэлэжьаагъэхэм, тылым Ѣылагъэхэм, зизакью овьнагъэхэ ветранхэм ыкли сымаджэхэм Андырхье Хъусенэ ыцIэкIэ зэхашгъэ фондэу «Теклоныгъ» зыфиорэм, республикэ бюджетым, къэлэ, район администрациихэм, тиреспубликэ ипредпринимательхэм ыкли иорганизациехэм къатлупшигъэ мылькумкIэ Ыпныгъу афэхъух. Ветранхэм Ыпныгъу афэхъүгъэнымкIэ ыкли патриотическе мэхъанэ зилэхэ лофтхъабзэхэр зэхашгэнхэмкIэ 2018-рэ ильэсийн республикэ бюджетым соомэ мин 600-м ехъу къафитлупшигъу.

— Ветеранхэм, пенсионерхэм сыд фэдизээр анаэ атетми, зыныбжь хэкlotагъэхэм гумэктыгъохуу ялэхэр нахь макэ хүргэхэй пфэлоштэп, япенсие макэ, афикүурэп. А зыр ары ахэм къэкlyapIеу ялэр. Гъомылапхъэхэм, псэүпIэ-коммуналын фэлo-фашIэхэм, Iэзэгүү учхэм ауасэ къызэрэхахъорэм лъэшэу егъэгумэкых, сыда пло-мэ, пенсионерхэм ашыщхэу гъот макэ зиIэхэр нахьыб. БэмышIеу тикъэралыгьо пенсионнэ зэхъокыныгъэхэр щыкlyуагъэхэмий, пенсионхэр ренэү индексацис ашыкхэмий, гумэктыгъохэр джыри щыIэх, — къыlyуагъ Къоджэ Аслын.

Псэүплэхэр ягъэгъотыгъэнхэм-
кіе къералыгъо программам
къыдыхъельтыатгъэу АР-м щыпсэ-
ухэрэ ветеран нэбгырэ 819-мэ
япсэуплэ амалхэр нахьышу
ашыгъэх, ахэм зэклемкіи сомэ
миллиони 6-м ехъу апэуагъэ-
хъягъ.

— Йошшіләнәү ыккі мурадэу
тиләр бә. Пшъэрлықхәр иғом
ыккі икъю зәшіхыгъәхе хұн-
хәм, зыныбыжъ хәкітатыжъәхәм
псаунығъе ыккі щыләкішүй ялә-
ним тыфебәнән фәе, ашқылә тә
кыттефәрәр дәх имыләу дғъә-
цәкішт, — кызыугъ кізухым
Күлгүлә Аспи аны.

Къоджэ Аслъан.
Зэхэсигъом къыщыгушы Iа-
гъэх АР-м IофшIэнымкэ ыкли
социальна хэхъоныгъэмкэ ими-
нистрэу Мырзэ Джанбэч, АР-м
псаунгъэр къеухъумэгъэнымкэ
иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем,
нэмыхкхэри. Мыхэм шхъадж
зыфэгъезагъэм елтыгъэу Iо-
фэу агъэцакIехэрээр зыфэдэ-
хэр, гумэкIыгью щыIехэр, ахэр
дэгъэзижьгыгъэх эзэрхүүтхэ
шыкIехэр, Iофхэм язытет на-
хьышу шыгъэным паэ зэшло-
хыгъэнх фаяхэр къырапоты-
кигъэх.

КИАРЭ Фатим.

Театрэм и Ильэс фэгъэхъыгъ

ШЭЖЬ ЛЪЭМЫДЖЫР АГЬЭПЫТЭ

Театрэм и Дунэе мафэ фэгъэхъыгъе къэгъэлъэгъонхэу Адыгэ Республика м щыкъуагъэхэм тагъэгушхуагъ. Зэлукъэгъухэм лъепкъ зэфэшхъафхэр зэфащагъэх.

Щынныгъэр яорд

Адыгэим, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым янароднэ тхаклоу Мэшбэшшэ Исхъакъ зэхахъэм къышилотагъэм укылпкырыкъымэ, тхильышко птхын пльэкъыщт. Къ. Жанэмрэ У. Тхъабысымэр щынныгъэм зыкъыщагъотыгъ. Нэбгыритури Тхъэм зэфихыгъэху бэмэ алтытэ. Зэдаусыгъэх орэдхэм плуньгъэ къуачэу ахэльым щынныгъэм чылпэ хэхигъэ щыярл.

— Зэльашэрэ орэдэу «Синанэм» адигэу дунаим тетхэр

Адыгэ литературэм, музыкаль-на искуствэм хэхъонигъэ инхэр афэзышыгъэхэ Жэнэ Къырымызэрэ Тхъабысым Умарэрэ яюбилейхэр мыгъэ хэтэгъеунэ фыкъых. Республика м Къэраглыгъо филармоние икамернэ музыкальна унэ щыкъогъэ зэхахъэр Юлия Никоновам зэрищагъ. Аш зэрэхигъеунэфыкъыгъэу, Жэнэ Къырымызи, Тхъабысым Умари агухэр къите-мьюжыхэрэми, непи къытхэтхэу тэлъитэ. Ятхылхэр, орэдэу зэдаусыгъэхэр щынныгъэм къыншыдлекъокъых.

Театрэхэм ашагъэуцугъэх спектаклэхэм Тхъабысым Умарэ иорэдхэр ашэхүү. Жэнэ Къырымызэ иусехэм ахэльхэ гушилхэр къэгъэлъэгъонхэм ашызэхэтхэх. Андирхое Хъусенэ фэгъэхъыгъэхэ театрализованнэ къэшынхэм лыхъужь шыпкъэм ишылакъе ухащэ.

Лыхъужхэр тишицысэх

Пчыхъэзэхахъэм У. Тхъабысымэм, Къ. Жанэм яхахылхэр хэлэхъягъэх, ягукъэкыжыхэр къалотагъэх. «Жэнэ Аскэр, Жэнэ Заур — ахэр цыиф цэрийлох, — къыуагъ Урысыем изаслуженнэ артисткэу, Адыгэ-

им янароднэ артисткэу Жэнэ Нэфсэт. — Тигуапэу Заури, Аскэри тядэлугъ. Тхъаегъэпсэух зэхэшаклохэр».

Хэгъэгу зэошхом Жэнэ Къырымызи, Тхъабысым Умари лыхъужынгъэ щызэрхъягъ, пүим пхашшэу пэуцужыгъэх. Заом щызэпачыгъэх гьогу къинхэм яхылтэгъэхэ орэдхэр зэдатхыгъэх.

зэфищагъэх, — къыуагъ Мэшбэшшэ Исхъакъ. — Къырымызи Умари Совет хабзэм ыптугъэх. Лъэхъанэу зыщыпсэухэрэм, лъэпкъым, хэгъэгум афэусагъэх.

Адыгэ Республика м Гимн хэлхэгээхэр Мэшбэшшэ Исхъакъ ыусыгъэх. Аш егъэжкаплэу фэхъугъэм зэльашэрэ тхаклор гъэшэгъонэу къытегушиагъ. У. Тхъабысымэр къэща-

кло фэхъу, Гимнэр зэдаусыгъ.

Филармониет илофышэхэу Баджэ Дээхъанэ, Нэгъой Маринэ, Хүйт Рустам, Сергей Трутневым, Наталья Амельченкэм, Нэгъой Бэлэ орэдхэр къауагъэх. Анна Шапоровамэр Никита Гнединимэр музыкальна йэмэ-псымэхэмкэ произведенихэр агъэлугъэх. Фортепианэмкэ Набэкъо Бэлэ къадежыуугъ.

Зэхахъэр къэхум фэкъуагъэу Жэнэ Нэфсэт къэбархэр къын-тагъэх, гум иорэдхэр ыгъэжынчыгъэх. Бзынжыем ехыллагъэр къызыхедзэм, артисткэм залым члэсхэр дежьуугъэх.

«Гум иорэд къызэххи, къэгъэзэжни садэж къэкъож», — къело орэдьолом.

Шээжээ Розэ эстрадэм нахуу куоу хэзыщгъэх орэдэу «Оуниттур» егъашы жы хъущтэп. И. Мэшбашэмрэ У. Тхъабысымэр зэдаусыгъэхэу «Сишъөгъу», «Сшэштгъэр сшэрэп усимила-гъэм», Къ. Жанэм иусехэм атэхыгъэхэу «Сикъуадж», «Оунитту», «Синан», нэмэкхэм яхылтэгъэх гупшилхэр зэхахъэм къышалотагъэх. Адыгэхэм яшэн-хабзэ фэгъэхъыгъэхэ усэу Къ. Жанэм ытхыгъэмкэ тильэпкъ дунаим нахышуо щашгъар.

Орэдьор о зигъэгъус,
Орэдьор о зигъэклэс.

Зикъасэр насыпышошт,
Зигъусэр гушом хэтишт.

«Орэдьор о зигъэгъус» зы-филорэ усэм а гүшүэхэр къыхэхтыгъэх. Тыгъэр тшхъащытэу чыр къекъокъифэ Жэнэ Къырымызэрэ Тхъабысым Умарэрэ зэдаусыгъэхэ орэдхэр щынштых, лъэпкъ шлэжым ильэмийдк гъашэм щагъэптиштэшт.

КілэцІыкІухэм апай

Ашлөгъэшлэгъон

Урысыем щыкъорэ юфтхъабзэм республика м инысхъэпэ театрэу «Дышэ къошынр» хэлажыэ, къэгъэлъэгъонхэм нэбгырабэ яллы.

«Чебурашкэр аш иныбджэгъухэмрэ» зыфилорэр Эдуард Успенскэм ытхыгъэм тэхигъэу Нэгъой Аснет ыгъэуцугъ.

Федеральнэ юфтхъабзэм «Театрэ къэлэцыкъухэм апай» зыфилору партиеу «Единэ Россиер» къэшакло зыфхъуягъэм республика филармониер хэлажыэ. «Дышэ лункыбзэжъиер, е Буратинэ къехъулагъэхэр» зыфилорэм къэлэцыкъухэр, ны-тыхэр къыкъелъеу джыри къагъэлъэгъонэу.

«Чебурашкэр аш иныбджэгъухэмрэ» ыпкъ амьтэу искуствэр зышогъэшэгъонхэр еплыгъэх. Театрэм ихудожественне пащэу, Адыгэ Республика м инароднэ артистэу Сихъу Станислав тызэрэшгъэзагъэу, цыифхэм нахуу агу рихырэ спектаклэхэр тапэки къагъэлъэгъоштых.

Сурзым итхэр: Чебурашкэ ыкъи аш иныбджэгъухэм яхылтагъэр артист хэм къагъэлъагъо.

Нэктубъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЬИЛЬ Нурбый.

